

28-10-2014

Sagsnr.

2014-0222494

Dokumentnr.

2014-0222494-1

1. Introduktion til borgerinddragelse

Københavns Kommunes kultur- og fritidspolitik har til formål at sikre demokratisk forankring af beslutninger og retten til kulturel ytringsfrihed. De bærende værdier er mangfoldighed, involvering, lyst, kvalitet, demokrati og vilje til forandring¹.

Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejder på forskellige måder for at realisere disse værdier ved inddrage brugere og borgere i beslutningsprocesserne på det kultur- og fritidspolitiske område. Det sker for at sikre viden, involvering og aktivt medborgerskab. Der har været arbejdet meget med brugerinddragelse på kultur- og fritidsområdet de sidste 10-15 år: Erfaringerne med eksempelvis brugerbestyrelser har været gode, både for forvaltningen, der har fået mere kvalificerede og bedre forankrede beslutninger, og for brugerne, der har fået kanaler til at udøve indflydelse på områder, der har deres interesse. Men i en foranderlig verden skal den demokratiske involvering hele tiden nytænkes og redefineres.

Fokus for denne redegørelse er;

- at kortlægge udfordringerne ved mere udbygget borgerinddragelse
- at beskrive de kommunikative redskaber, Kultur- og Fritidsforvaltningen har til rådighed, med sigte mod at inddrage borgeren mere i prioriteringen af aktiviteter i byen
- at beskrive konkrete, eksisterende projekter, hvor borgerne har mulighed for at påvirke en beslutning
- at skitsere idéer til andre modeller for borgerinddragelse

De to første punkter beskrives i denne introduktion (bilag 1). De to næste punkter beskrives i bilag 2.

Opmærksomhedspunkter ved mere borgerinddragelse

Vores demokrati er hovedsagligt et repræsentativt demokrati. Efter styrelsesloven er det Borgerrepræsentationen og de stående udvalg, der kan træffe afgørelser i sager. Politikerne står til ansvar for deres beslutninger ved valg hvert 4. år.

En anden demokratiform er direkte borgerdemokrati. Direkte borgerdemokrati er i sin reneste form kendetegnet ved at "alt styres af alle". Det direkte borgerdemokrati anvendes i Danmark i dag til folkeafstemninger om emner, hvor det antages at alle (stemmeberettigede) har en interesse i det, der stemmes om. Der findes i dag erfaringer fra andre lande som Norge med e-valg. Norge

Fritid KBH

Nyropsgade 1, 3.
1602 København V

Telefon
3366 3885

E-mail
fritidKBH@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009780393

www.kk.dk

¹ Københavns Kommunes kultur- og fritidspolitik 2011-2015 s. 6

har afviklet valg til kommunal- og regionsråd som forsøg². De største erfaringer med direkte demokrati stammer fra Schweiz, som har brugt folkeafstemninger intensivt de sidste mere end 100 år.

Men hvordan kan man - som opgaven er i denne kortlægning - forestille sig at anvende det direkte borgerdemokrati til at skabe mere borgerinddragelse i beslutninger om kultur- og fritidspolitik? Er der med den elektroniske kommunikation og de sociale medier bedre forudsætninger for at skabe mere borgerinvolvering? Hvilke udfordringer vil der være ved at anvende direkte demokrati inden for dette kultur- og fritidspolitiske område til at inddrage borgerne mere i beslutningerne?

Der er umiddelbart tre udfordringer ved direkte demokrati:

- Det forudsættes, at der er en balance mellem interesse og inddragelse. Ikke alle spørgsmål interesserer eller berører alle.
- Borgeren, der deltager i det direkte demokrati, antages at være kompetent i forhold til alle de beslutninger, der skal tages.
- Elektronisk kommunikation og sociale medier kan manipuleres.

Balance mellem interesse og inddragelse

Den første udfordring er, at man ikke kan antage, at alle borgere er interesseret i alt inden for kultur- og fritidsområdet.

Er man eksempelvis stor heavy metal-fan, har man måske ikke den store interesse for operafestivaler. Man vil måske også føle sig taget som gidsel, hvis man skulle inddrages i en beslutning om den ene eller anden operafestival skal have tilskud fra kommunen. Hvis der med direkte demokrati forstås, at alle har interesse i alle spørgsmål, stiller man store fordringer til borgerens demokratiske interesse.

På det kultur- og fritidspolitiske område må det antages, at borgernes interesse i forskellige emner varierer meget, dels på grund af den personlige, subjektive smag og dels på grund af, at det langt fra er alle beslutninger på området, der involverer eller har konsekvens for alle.

En måde at balancere interesse og inddragelse på, er at tage udgangspunkt i et nærhedsprincip. Dvs. at spørgsmål, der påvirker dig i dit nærområde, i højere grad vil have din interesse, og du vil i højere grad ønske at blive inddraget i demokratiske beslutninger om disse emner. Det kan være med til at skabe en balance mellem interesse og inddragelse i forhold til lokale spørgsmål.

Dilemmaet er, at København også er hovedstad og international metropol, og der vil derfor være mange kultur- og fritidspolitiske

² Økonomi og Indenrigsministeriet ” Kommunaludvalget 2012-13” s. 2

emner, der ikke kan afgøres ud fra et nærhedsprincip. Denne udfordring taler for, at det konkret fra sag til sag skal afgøres, hvem der har interesse i sagen og hvilken interesse, der er tale om. På den måde bevæger man sig væk fra forestillingen om, at alle vil være interesseret i alt, hen mod nichefællesskaber, eksempelvis for operafans, hvor der kan etableres fora og en balance mellem interesse og inddragelse. Det vil skabe mere borgerinddragelse hvor det giver mening.

Kompetente borgere

Det er også en udfordring ved det direkte demokrati, at det forudsættes, at alle deltagere er kompetente til at træffe alle beslutninger.

Hvis man ser på den arbejdsindsats, der kræves af de politikere, der nu repræsenterer borgerne i Kultur- og Fritidsudvalget, vil man se, at der skal en betydelig arbejdsindsats til for at opnå tilstrækkelig viden til kompetent at træffe beslutning i alle sager. Hvis alle borgerne skulle deltage i samme beslutninger, skulle vi alle afse betydelige ressourcer for at opnå den nødvendige viden til direkte at deltage i beslutningsprocessen.

På det kultur- og fritidspolitiske område må det antages, at borgerne ikke, som det er nu med en repræsentativ demokratiform, har al den nødvendige viden, der skal til for at træffe alle beslutninger på området. Som følge af, at det ikke kan forudsættes, at alle borgere har interesse i alle kultur- og fritidspolitiske emner, kan man derfor ikke antage, at alle har interesse i at opsøge al nødvendig viden om alle kultur- og fritidspolitiske emner. Det er ikke gratis at være kompetent. Der vil samtidigt være en tendens til, at kompetencer og viden ikke er lige fordelt mellem borgerne, og det vil bryde med den ligestilling, der er en forudsætning for direkte demokrati. I stedet vil vi som borgere opsøge viden om emner, vi møder i vores nærområde³ eller om emner, som har vores subjektive interesse.

Sociale medier som platform for borgerinddragelse

Hvordan inddrager man borgerne mere i politiske beslutninger, og hvordan skabes det nødvendige møde om det? Oprindeligt i de historiske eksempler på direkte demokrati mødtes man på torvet eller tingstedet personligt og fysisk. I dag er det mere fordelagtigt at tænke et digitalt møde. Der er ikke mindst med de sociale medier i dag opstået et potentiale for at inddrage alle borgere mere i politiske beslutninger.

³ Københavns Kommune har oprettet en høringsportal – blivhoert.dk – hvor alle kan give direkte høringsinputs til eksempelvis ændringer i lokalplaner. Portalen kunne i princippet benyttes langt bredere – i denne sammenhæng også til kultur- og fritidspolitiske udspil.

Men de sociale medier er ikke fejlfri i en demokratisk forstand⁴. Der findes eksempler på, at ”demokratiske” afstemninger på sociale medier er så manipulerede, at de snarere er en modsætning til demokrati. De projekter, der vil vinde afstemninger på sociale medier, bliver let dem med flest ”venner”, størst netværk og mest teknisk kunnen til at få sit budskab i gennem.

De sociale medier, der eksisterer i dag, styres ikke af demokratiske institutioner og har ikke et demokratisk formål. Formålet er kommercielt. Erfaringer fra udviklingen af de sociale medier viser desuden, at brugerne er meget selektive i valget af disse medier. Der er ikke ét medie for alt og alle. Der er samtidigt grund til at være skeptisk overfor tanken om, at man kan udvikle ny digitale medier, der er offentligt styret og helt sikre.

Det, der fungerer bedst på de sociale medier i dag, er det uformelle, fleksible og netværksorienterede. En stor forkromet kultur- og fritidsportal med NemId login og formelle afstemninger, vil nok ikke tiltale alle de, der deltager i debatter om kultur- og fritidspolitiske emner i dag og tager kulturinitiativer og udvikler deres idéer på de sociale medier. Disse initiativtagere arbejder i dag på de sociale medier ved hjælp af nichefællesskaber og har fokus på ”gør det selv” og co-creation med kommunen.

Yderligere en svaghed ved sociale medier er, at man skal være til stede på de respektive medier for at deltage – man skal have en profil. Det kan få mange til at føle sig udelukket, hvis de ikke vil tvinges til at være brugere af et bestemt socialt medie, for at få indflydelse. Derfor skal der være mulighed for at deltage også for ikke-brugere af det sociale medie. En mulighed er, at debatter om kultur- og fritidsspørgsmål kan starte på de sociale medier og blivhoert.dk, mens afstemninger kan foregå på andre mere sikre og uafhængige medier, som er specialiserede hørings-/afstemningsportaler. Interesserede borgere, der ikke er på de sociale medier, kan gå direkte ind på hørings-/afstemningsportalerne og hente information der.

På det kultur- og fritidspolitiske område er det disse udfordringer med de sociale medier, som skaber en barriere for anvendelsen i forhold til at inddrage borgerne mere i de politiske processer. Det er nødvendigt nøje at vurdere fra sag til sag, hvilke medier der kan anvendes, og hvor udfordringerne ligger.

Københavns Kommune benytter sig af de sociale medier i dag, men at anvende sociale medier som en del af grundlaget for væsentlige

⁴ Hvis man opretter en side på eksempelvis Facebook mhp. afstemninger om kultur- og fritidspolitisk spørgsmål, vil man på forskellige vis være underlagt en vis styring fra Facebooks side, gennem designet af de algoritmer der ligger til grund for måden Facebook fungerer på.

politiske beslutninger vil kræve en afklaring af disse mediers funktionsmåde.

De tre udfordringer der blevet set på i denne kortlægning giver anledning til, at der sker en afklaring af visse problemstillinger før emner kan udlægges til yderligere borgerinddragelse.

Det må sikres at:

- Der er balance mellem interesse og inddragelse. Det vil der i højere grad være inden for emner, der berører borgeren lokalt eller i forhold til emner, der har borgerens subjektive interesse.
- Borgeren er kompetent i forhold til det enkelte kultur- og fritidspolitiske emne. Der vil i forhold til mange emner være høje krav til beslutningstagerens kompetence, det måske ikke er realistisk at fordrer hos alle borgere.
- De medier, der vælges til at formidle demokratiske processer, ikke er styret af andre interesser på en måde, der forhindrer en fri beslutningsproces eller let kan manipuleres.

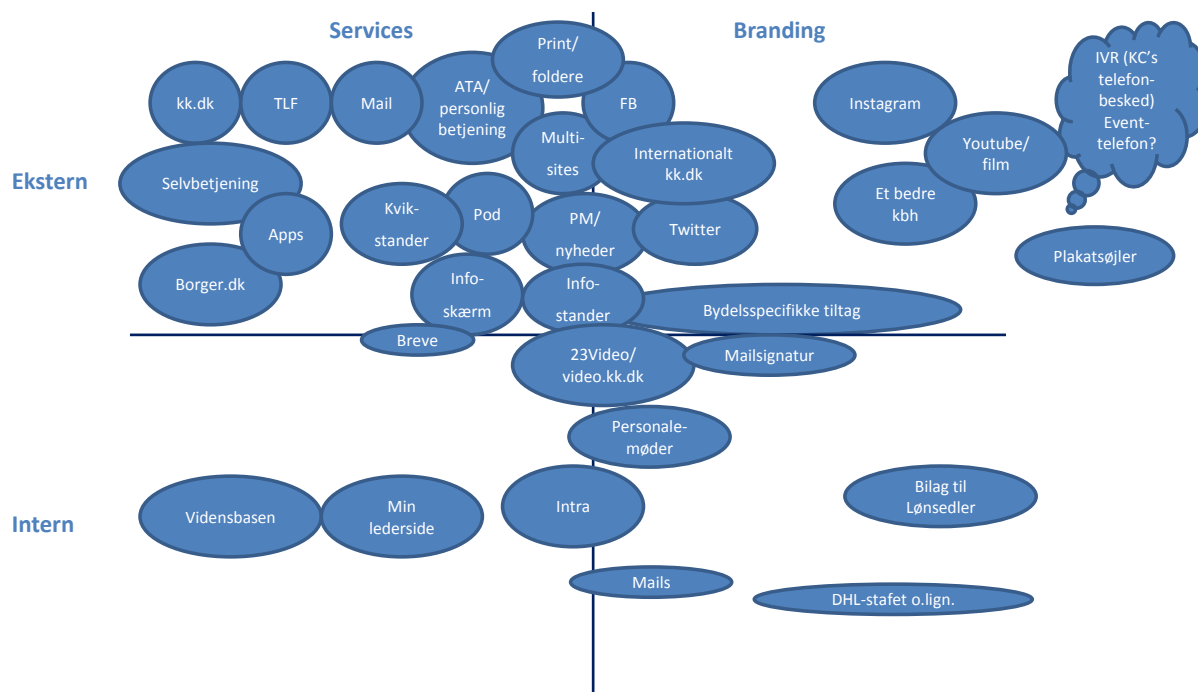
2. De borgerinddragende kommunikationskanaler

Det nyoprettede sekretariat for Borgerkontakt og Digital Innovation (BDI) arbejder netop nu med at skabe overblik over kommunens eksisterende og nye kanaler til at komme i dialog med borgeren.⁵

Kortlægningen danner rammen om det strategiske arbejde for at styrke kontakten til borgerne, fremme en fælles københavneridentitet og være katalysator for vækst gennem kreativitet og digitalisering.

⁵ Afsnittet bygger på møde med og informationsmateriale fra Rasmus Gorm Hansen, Kommunikationskonsulent hos Borgerkontakt og Digital Innovation.

Overblik over kanaler og funktioner

BDI har endnu ikke udforsket samspillet mellem disse kanaler og muligheder for direkte inddragelse af borgeren i beslutningsprocesser, men det er et spørgsmål om tid, og der er villighed til at igangsætte et pilotforsøg med brug af de største sociale platforme – Facebook og Twitter – allerede i nær fremtid. Det er BDI's erfaring, at det er bedre at springe ud i det og undgå de store, formelle (og ressourcekrævende) ramme setups, da mediebilledet er så flygtigt og nye kanaler konstant melder sig på banen. Herefter kan man så ved hjælp af målinger og analyser optimere formatet.

Københavns Kommune er i dag til stede på Facebook, Twitter og Instagram. På disse medier skabes kontakt med borgerne som et supplement til de klassiske kanaler. Der sagsbehandles ikke på de sociale mediekkanaler. Man kan sige, at anvendelsen af disse kanaler er vejledende for Københavns Kommune, snarere end de skaber bindende handlinger mellem borgerne og kommunen. Ud fra styrelsesloven vil det ikke være muligt at skabe bindende handlinger mellem borger og kommune og sagsbehandle direkte. Interaktionen på de sociale medier mellem kommunen og borgerne kan kun være vejledende for det politiske system.

Rækkevidden af de sociale medier er dog uden sammenligning med nogen andre kanaler.⁶

Københavns Kommune er på Facebook for at:

- Fortælle om de arrangementer og tiltag Københavns Kommune har at tilbyde.
- Hjælpe borgerne til at bruge de services, der er på kk.dk, herunder selvbetjeningsløsninger.
- Få inputs fra borgerne og lære om, hvordan byens borgere opfatter Københavns Kommune.

Det er den sidste anvendelsesmåde, der er det bedste eksempel på inddragelse af borgerne i en dialog mellem kommunen og borgerne. Pointen er, at fordi mediet er så frit og uforpligtende, kan Københavns Kommune som bruger af mediet sortere i de inputs, man vil anvende og tage indtryk af. Det er i denne frie anvendelse, der ligger en styrke, da disse inputs repræsenterer reelle holdninger fra borgerne i kommunen.

Københavns Kommune er på Twitter for at:

- Udbrede kendskabet til Borgerrepræsentationen, politiske beslutninger og den demokratiske proces.
- Oplyse om generelle services og i situationer, hvor byens rum bruges til arrangementer.
- Holde borgerne løbende opdateret i krisesituationer
- Lytte til, hvordan københavnerne og byens besøgende opfatter kommunen.

Twitter er i dag et meget politisk orienteret medie, der (primært) bruges af politikere, journalister og andre meningsdannere. På grund af de tekniske begrænsninger i Twitter, hvor et tweet højst kan rumme 140 tegn, vil det være vanskeligt alene at anvende denne platform til indgående debatter om større kultur- og fritidspolitiske spørgsmål.

Instagram handler mest om billeder og anvendes af Københavns Kommune til at formidle byens visuelle identitet.

Københavns Kommune findes i dag på flere sociale medier og bruger de sociale medier til at monitorere debatter om politiske spørgsmål. Både Facebook og Twitter kan være stærke værktøjer i en demokratisk proces, hvor idéer kan lægges ud til offentlig debat, der kan formgive beslutningsgrundlaget og være vejledende i den

⁶ Fra BDI' analyseoplæg: "Erfaringerne med især Facebook og muligheden for, med korte aftræk, at ramme +100.000 mennesker udfordrer traditionel afsenderkommunikation i en grad, så sociale medier kan blive den centrale fødekilde til andre kanaler."

politiske proces. Det er nok som med internettet generelt – at det er kommet for blive – men det er ikke givet, at det er de samme sociale medier, der er vigtige i dag, som også er afgørende i morgen.